

D A N I C A .

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 8. grudna 1859.

List 25.

Božičnica.

Merzla je zemlja s snegam povita.

Cela narava mervta molči.

Vjolica v mahu z ledam pokrita

Z velo glavico mirno se spi.

Veter potihne. zima poteka;

Pomlad prihaja, tičice z njo.

Solnčice greje, polni se reka.

Sneg pa zapuša plan in goró.

Vjolica mila rožica vstaja.

Zalo na drevju cvetje je spet.

Tice se sliš'jo z bližnjiga gaja,

Pomlad jih vabi pesnice pet.

Tudi v meni serce se dviga,

Duša hvaležne toči solzé;

Solnce pomladno, duh ki zažiga —

Kje se to solnce bliska? oj kjé?

Duši mi solnce Ti si, oj Dete!

Dete nebeško. Dete ljubó! —

Ti si stopilo serca oklepe,

Solze hvaležne kažejo to.

Vabit' iz ceter glase vesele.

Dete nebeško! siliš me Ti.

Tebi v slavo strune b'jo pele,

Pesem le Tebe dans naj časti.

Taknejo citre persti boječi,

Strune pa slab le dajejo glas.

Tvoje lepote plamen žareči

Revnim' slepi človeku obraz. —

V noči in zimi ljudstvo je spalo,

Serca oklepali zmote je led;

Ti si pomladno solnce zas'jalo

Ter si ledine stajalo spet.

Dete! v tamotni duši človeški

Nove prižgalo luči si plam;

Ti si prineslo nauk nebeški,

Raja odperlo vrata si nam.

Svoje nebesa si zapustilo,

V hlevci stanuješ, v jaslih ležiš.

Dete nebeško, Dete premilo!

Vse iz ljubezni za nas storiš.

Toraj hvaležno serce se dviga.

V solzah oči rosijo mi se;

Solnce pomladno, duh ki zažiga:

Mladi Mesija v jaslicah je. —

Janez Bilc.

Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih.

(Iz sv. Gregorja Velikiga.)

Bratje! strašne so besede, ki smo jih slišali. Po veri smo vsi poklicani; vsi smo na ženitovanje nebeškiga Kralja povabljeni, vsi verujemo in spoznavamo skrivnost včlovečenja; vsi sedimo pri mizi, kjer se nam daje beseda Božja; ali zaznal se bo dan, in Kralj nas bo sodil. Da smo po-

klicani, vemo: če smo izvoljeni, ne vemo. Kolikor bolj se torej bojiš pogubljenja, toliko bolj se ponižuj. Nekteri pobožniga življenja še pričeli niso; drugi so ga bili pričeli, pa so ga zapustili. Nekteri se valja skorej ves čas življenja v pregrehah, proti zadnjimu pa spira hudobijo z oestro pokoro; nekteri živé še dosti pobožno, pred smertjo pa jo s prave poti v pogubljenje zavozijo. Nekdo goreč prične, še bolj goreče konča; drugi pa se iz pregrehe v pregrehe pogrezuje. Ne veš, kaj te čaka; boj se torej! Ne veš, ali boš stanovitven v dobrim; vedno naj ti donijo po ušesih besede: Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih.

Ali zgledi vernih več zamorejo, kakor nauki učencikov. Hočem vam nekaj povedati, kar se je godilo, ni davnej; poslušajte torej s toliko večim strahom, ker povedal vam bom dogodbe sedanjiga časa, in ker imate še žive priče.

Moj oče so imeli tri sestre; vse tri so bile Bogú čistost obljubile. Ime je bilo prvi Tarzila, drugi Gordijana, tretji pa Emilijana. Ob enim so se vse tri Bogú darovale, preoblekle in domá oestro po samostansko živeti jele. Kolikor delj so tako živele, toliko bolj ste Tarzila in Gordijana rastle v ljubezni svojiga Stvarnika; bile ste na svetu s telesi, hodile z dušo po nebesih. Gordijana pa je prihajala mlačna; ogenj ljubezni Božje v nji ugasuje in ljubezen do sveta ga nadomestuje. Zdihovaje pravi pogosto Tarzila Emilijani: Zdi se mi, de bove Gordijano zgubile; zapazujem, de želi po svetu, in de njeno serce ne cili več tje, kamor se je bilo namenilo. Vsak dan ste jo krotko svarile in opominovale, de v pobožni obleki mora biti tudi pobožno življenje. Ko sliši svarivne besede, se prikaže pri nji tudi spodobno vedenje; se zgubi pa glas svarjenja, se precej zopet prikaže lahkomišljeno življenje. Veselilo jo je, biti le s posvetnimi dekleti; če pa ktera svetá ljubila ni, tudi ona ni zanjo marala. Moji teti Tarzili, ki je bila med sestrami naj stanovitniši v molitvi, naj gorečniši v zatiranji, naj pridniši v zatajevanji, in ki je bila doseglja verh častljiviga svetiga življenja, se pa neko noč prikaže moj stari stric Feliks, ki je bil tudi papež. Prime jo, kakor je sama pravila, za roke, ji pokaže stanovanje večne luči, in pravi: Pridi! v to prebivališče luči te bom sprejel. Precej dobi merzlico, in položi jo bolezen na smertno posteljo. Navadno se jih pri imenitnih možeh in ženah veliko snide o smertni uri, de tolažijo sorodnike. Sošló se jih je bilo enako mnogo k ti moji teti; bila je pričujoča tudi moja mati. Ko stojé okoli postelje, kar pogleda kviško, vidi priti Jezusa, in začne svariti pričujoče: Odstopite, odstopite! Jezus gré. Okó vpré v Jezusa in sveta duša zapusti telo, ki je zdej jelo tako čudno lepo dišati, de je sladkost dišav pričala pričujočnost Stvarnikove sladkosti. Mertvo telo umivajo. Pa kaj se zapazi? Na kolenih in kolenih je bila njena koža kakor podplat. Mertva koža je torej naznanovala, kaj je delala živa duša. Vse to se je godilo tisti dan pred Božičem. Po božičnim dnevu se pa prikaže po noči svoji sestri Emilijani, in ji reče: Lej bo.

žieniga praznika nisve skupej obhajale; pridi, obhajale bove vkup pa svete tri Kralje. Ker je bilo Emilijani pri sereu zveličanje Gordijanino, sestro vpraša: Če bom prišla sama, kaj bo pa z Gordijano? Kakor je rekla, zopet poterdi in z žalostjo reče: Pridi, Gordijana pa, naji sestra, je med posvetne prišteta. Za prikaznijo nasleduje bolezen; bolezen se hujsa, in Emilijana umerje pred svetimi tremi Kralji, kakor ji je bilo rečeno. Gordijana nima zdej nikogar, de bi dušil njene hudobije; jele so torej rasti; — kar je tičalo poprej v skrivnih željah, to se je prikazalo zdej v hudobnim djanji. Pozabi na strah Božji, pozabi na sramožljivost in spodobnost, pozabi na svojo oblubo, in tistimu, krerimu je bila poprej dala v najem posestvo, se dá zdaj za ženo. Enako so bile vse priče; niso pa ostale vse enake, ker po Gospodovih besedah jih je veliko poklicanih, malo pa izvoljenih. To sim vam povedal, de bi se nobeden, ki je zdej pobožen, ne zanašal na svoje dobre dela, in de bi se ne prevzel kdo zavolj svojiga življenja. Kakšen si zdej, veš; kakšen boš kdej, ne veš. Brez skerbi se ne veselji, dokler ne veš, kaj te čaka po negotovim življenji. Povedal sim vam zgodbo, ki vas je prestrašila zavolj Božje ojstrosti; povedati vam hočem drugo, tudi iz sedanjih časov, ki bo prestrašene sereca potolažila. Spomnim se, de sim jo že pravil; tode vi je niste slišali.

Pred dvema letama vzamemo nekoga v svoj samostan, ki je zraven cerkve ss. Janeza in Pavla. Živel je ta človek že dolgo po samostansko predenj se je bil pomnil. Za njim tudi pride njegov brat. Perpeljale ga pa niso želje do svetosti, ampak mesena ljubezen do brata. Perviga, ki so ga prigrale želje po svetosti, smo vsi radi imeli; ali njegov brat mu ni bil nič podoben ne v svojim življenji in ne v vedenji. Ostal je vendar v samostanu; tode nevoljno. Bil je hudoben v vsih rečeh, in le zavolj brata smo ž njim poterpeli. Govoril je lahkomišljeno, delal je hudobno; bil je olikan v obleki, neolikani pa v vedenji. Poslušati ni mogel, ako bi mu bil kdo od lastnosti samostanskiga življenja hotel praviti. Vse mu je življenje težilo; zavolj brata pa, kakor sim rekel, se je vendar le poterpelo. Togotil se je, če ga je kdo kej zavolj slabiga življenja opominjal. Storit ni hotel dobriga, pa tudi poslušati ne. S prisego, jezo in zasmehovanjem je poterdoval, de nikdar po mniško sveto živel ne bo. V kugi pa, ki je, ni davnej, veči del ljudstva pokončala, se mu čeva vnamejo; bil je v smertni nevarnosti. Ko je imel skleniti, se menihi snidejo in molijo za srečno smert. Le pri sereu je bilo čutiti še malo življenja; ves drug je bil že merzel. Bolj ko so vidili menihi, de ga bo zdej konec, bolj goreče so molili. Nepredvidama pa začne z vso močjo vpiti, de naj jenjajo moliti, ter pravi: Umaknite se, umaknite se! Lejte, v oblasti kače sim; pa zavolj vaše pričujočnosti me požreti ne more. Mojo glavo ima že v svojim gobcu; umaknite se, de me ne muči dalje in de stori, kar ima storiti. Če sim že v njen trebuh namenjen, kaj mi pomaga, ako se obotavljam le zavoljo vas? Potem mu menihi govore: Brat! kaj praviš? Zaznamvaj se z zmamnjem sv. križa. Po svoji moči revež odgovori: Rad bi se, pa se ne morem, ker kača mi brani. Ko menihi to slišijo, se veržejo na tla in v solzah toliko bolj goreče prosijo, de bi ga oteli. In lej! na enkrat mu odleže in, kakor mu je mogoče, pravi z veseljem: Hvala bodi Bogu, kača, ki me je imela požreti, beži. Vaša molitev jo je zmagala, ni se ji mogla zoperstavljati. Zdej pa prosite za odpusenje mojih grehov; pripravlen sim, se spreoberniti, in posvetno življenje popolnoma zapustiti. Lejte! ta človek je bil samo pri sereu nekoliko gorak, drugi pa je bil že ves merzel, ali namenjen je bil za večno življenje, in spreobernil se je z vsim seream k Bogu. V samostanu se je dolgo in stanovitno z bičanjem pokoril in pred nekimi dnevi je za hudo boleznijo umerl. Umerl je; kače pa vidil ni, ker premagal jo je s ponovljenim seream.

Vidite, bratje moji! Gordijana, od ktere sim vam po-

prej pravil, se je od visokosti nunske pogreznila do grozovitnosti peklenske; ta brat pa je vstal iz smertne nevarnosti v večno življenje. Nihče torej ne vé, kaj je po skrivnih Božjih sklepah zanj pripravljeno. Ker veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih. Kaj je torej storiti, ker nihče zveličanja zagotovljen ni? Vsi se tresimo, vsi zavolj svojih del trepetajmo, vsi se le zavolj Božjiga usmiljenja veselimo, in nihče naj preveč na svojo moč ne zaupa. Je pa, ki je v stanu naše zaupanje spopolniti; ta je Jezus Kristus, ki je vzel na-se našo natoro, in ki živi in kraljuje z Bogam Očetam v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

A. P.

Odpeljanje papeža Pija VII. iz Rima.

(Dalje.)

K sreči in velikimu veselju papeževimu dospeta neke ure popoldne v Radikofani voza, za sv. Očeta odmenjeniga spremstva, ki sta bila poprejšnji dan iz Rima odrinila... Med 6. in 7. uro zvečer 7. mal. serpana se peljemo iz Radikofani. Malo proč je bilo veliko ljudstva, kterimu ni bilo pripušeno, se gostivnici približati. General Radet reče voz ustaviti in pripusti vsim, priti in papežev blagoslov sprejeti; več jih je tudi dobilo privoljenje, sv. Očetu roko kušniti. Ne da se popisati gorečnost in spoštovanje dobriga ljudstva, bil je res ginljiv pogled. Ravno to moram reči od ljudstva po Toškanskim, skoz kteriga mesta smo se peljali. Šlo je vso noč naprej in ob 8. ob zoru smo prišli do vrat v Sieni. Našli smo postne konje zunaj mesta in močno žandarsko stražo. General Radet ni skrival papežu, de je mogel to preskerbeti, ker se je bal kakiga šuma od sienskiga ljudstva se peljaje skoz to mesto... Šlo je dalje do Poggibonsi, kjer je bil Radet ob nar bolj soparnih urah dneva nam počitek odmenil. Ko pridemo do gostivničnih vrat, sva mogla papež in jest čez četert ure v vozu ostati, ker je bil žandarski oficir, ki je imel ključ shranjen, z vozam papeževiga spremstva zadej ostal. V gostivno je general več ljudi pripeljal, večidel gospéj, ki so želele sv. Očetu nogo in roko kuševati.

Ko smo nektere ure počivali, smo ob 3. popoldne proti Florenci odrinili; silo veliko ljudstva je skupaj vrelo, ki je na glas in priserčno prosilo apostoljskiga blagoslova. Le malo od gostivnice pa se naméri po nemarnosti in nerodnosti poštnih hlapcev, ko so na povelje Radetovo močno podili, de pri zlo navkrebernim kraji eno kolés spoderkne, se zlomi in voz se z veliko močjo prekucne. Sveti oče so spodej padli in jest na nje. Vendar le malo časa sva v tem stanu ostala; neštevilno ljudstvo tisti trenutek vzdiga voz in kliče: Santo Padre (sveti Oče)! eden žandarmov pa odpre s ključem zaperte vrtica.

Z obledelim obrazam in s sabljo v roki so njegovi tovarši ljudstvo odganjali, ktero je od jeze klicalo: cani! cani! psi!

Generala, ki ni prav terdo sedel na svojim sedežu, je bilo precej deleč zagnalo v nekako lužo, ki je bila polna nesnažnih žival. Vse čez in čez umazan vstaja, hudo zmérja poštno hlapce in hiti k potertimu vozu. Sveti Oče iz voza gredó, in ljudstvo, kteriga velike množice se je k njim gujetlo, jih je na rokah nosilo. Eni so na obličje na zemljo padali, drugi jim noge kuševali, drugi so se s svetim spoštovanjem njih oblačil dotikali, in vsi so vprašali z naj priserčniši skerbljivostjo, če niso od padca kej poskodovani? S prijaznim smehljanjem na obrazu se sv. Oče vsim zahvalujejo za njih spoštljivo usmiljenje in norčujejo s tem, kar se je bilo ravno pripetilo. Kardinal Paka pa se je bal, de bi se skoraj do besnosti razdražena množica z malim številam žandarmov kje ne spopadla, in kaj ne počela, kar bi ji utegnulo pozneje hude nasledke nakopati. Gnjete se toraj v sred-ljudstva in kliče, kar more glasno, de — hvala Bogu! se ni nič hudiga zgodilo, de naj torej

tiho in mirno odjenjajo. Ko se je bil šum utolažil, zavolj kteriga so bili general Radet in žandarmi veliko bolj v strahu kakor papež, se vsedejo sv. Oče s kardinalom v neki zanikarn voz, v katerem se je bil pripeljal eden spremljavcov, mil. gospod Doria, in šli smo dalje. Povsod, kjer smo se memo peljali, so ti dobri ljudje na glas klicaje prosili blagoslova, in kljub žandarmov in njihovih sabelj so se vozu bližali, papežu roke kuševat, ki jih je mogel toraj ven deržati.

Ob eni ponoči so prišli v Čertozo pri Florenci, na ktere vratih so bili sv. Oče sprejeti od žandarskiga obrista, Lescronier-a (Lekroniera) in policijskiga komisarja; sicer pa je bilo le samo višjemu v Čertozi pripušeno, se približati; vsem drugim, še mniham v samostanu, je bil pristop prepovedan. Žandarmi so peljali papeža v stanice, zanj odločene; bile so ravno tiste, v katerih so deset let poprej nepozabljiviga Pija VI. imeli zapertiga; še celo postelja, za sv. Očeta pripravljena, je bila ravno tista, ktera je služila njegovimu predniku, in ktere odejo so bili takrat v nečloveški divjosti komisarji direktorijuma v Parizu s silo vzdignili, se prepričati, če je res častitljivi starček tako zdelan in oslavljen, de ne more dalje popotovati, kakor so zdravniki terdili.

Zalostin in od tolikoteriga strudenja in bolečin pobit se Pij VII. vsede na neki kanapè, kar pride poročnik z dvora Špele Bačioki Bonaparte-tove, velike poglavarice toskanske, papeža pozdravi in se ponudi s svojo postrežbo; tode od utruđenja so sv. Oče na ponudbo ravno komej odgovorili. Kmal potem so jetniku razodeli, de zamore to noč in naslednji dan, ki je bila nedelja, v miru počivati, ker ni nikakoršniga povelja za daljno popotvanje. S tem prijetnim naznanilam se popotniki po večerji vležejo k počitku, de bi zopet spali, kar poprejšnje tri noči niso mogli.

Ali komej de ste bile 2 ali 3 ure, kar so se spat ulegli, že zbudè kardinala v prvem spanji, in mu reko, de je od velike poglavarice v Florenci obrist prišel, ki kratko in malo hoče, de naj vstane in sv. Očeta zbudi, ker voz ima seboj za daljno papeževo popotvanje, noče pa povedati, kam jih bodo odpeljali, in še časa ne pripusti, de bi maševali ali pri maši bili. „Pri tem naznanilu sim bil silno prežaljen,“ pravi kardinal Paka dalje, „in sto in stotere misli so me strašile. Naglo vstanem in ko v stanico k sv. Očetu grem, me sreča ravno pridši oficir — Mariotti mu je bilo primek — in nekteri žandarji. Poterdili so mi, kar mi je bilo rečeno, in še pristavijo, de jest ne smem Njih svetosti spremljati, temuè de jih bom v Alessandrii dotekel, kamor me bo žandarmerijsk oficir skoz Bolonjo peljal. Ko mi je bilo to ločenje napovedano, sim si precej domišljeval, kar se je pozneje v resnici zgodilo. Tode to zanesljivo predčutje me je manj žalilo kakor pa misel, de moram papeža pustiti v rokah neznanih vojakov, in ko nisim vedil, če bodo v njegovo družbo ali v njegovo spremljavstvo dopustili koga, kteri bi mu smel pomoč skazovati. Stopim tedaj v stanico sv. Očeta in jih najdem zdelane, de je bilo groza. Obličje je bilo zelenkaste barve, z vsimi znamnji moža, ki je vtopljen v nar silniši bolečine. Berž ko me zagledajo, so mi rekli: „Vidimo, de z vsimi temi natezanji nas išejo umoriti; previdimo, de takó ne moremo več dolgo preživeti.“ Prizadeval sim si, jih tolažiti, kar sim premogel, akoravno sim sam bil tolažnika potrebin, in naznanil sim jim, de so mi napovedali ločenje od Njih posvečene osebe. Zdelo se mi je, kakor de bi se bili Njih svetost zavolj tega silno uzalili. Nisim mogel nič več govoriti, ker Mariotti je bil prišel in sv. Oče so mogli odriniti. Spremil sim jih do voza in sim se grozno pretresen v svojo stanico vernil. (K. nasl.)

Misijonsko.

(Dalje.)

Iz poslednjiga letnika za afrikanski misijon imamo še nektere reči dostaviti. — Misijonsko poslopje je bilo leta 1857 le malo nadaljevano, nekaj zavolj boleznin delavcov.

nekaj pa, ker je tvarine primanjkovalo. — V kerstnih bukvah v Hartumu, ki so bile l. 1852 pričete, je bilo ob koncu 1857. leta 73 oseb, v mertvaških pa njih 52. — Zmed misijonskih delavcov jih je 9 nekaj odšlo, nekaj bilo odpravljenih; kteri so bili kakor dobri kristjanje poterjeni, v svoji gorečnosti niso opešali. — Nehvaležnost, ta peklenska hči, ki še pri nas tako gospodari, tudi tamkej posebno moč ima. Štirje mladenči, ki je bito od njih kaj dobriga upati, in so bili s starši vred iz sužnosti rešeni ter s pogodbo v misijon sprejeti, de bodo do polnoletnosti misijonski, so bili od nespametnih in nehvaležnih staršev skrivaj vzeti in na Višnjevo reko odpeljani. — Misijonski izdajki so znesli 115.662 piastrov (piaster je naša šestica). — Spomina vredin je ta-le prigodek: Že pred nekaj leti je bil ranjki g. provikar odkupil dva zakonska iz rodú Dinka. Zena, kakor je pri rodovih navada, je brez vse vere ostala, mož se je poturcil, in je mohamedanske molitve, priklanjanja in umivanja z nar večji gorečnostjo opravljal, tako de so imeli musulmani pred njim veliko spoštovanje in so ga svetnika imenovali. V pogovorih z misijonskimi rokodelci se je z ognjeno vnemo ponašal za Muhameta in njegovo vero. Ko je Maan na mošejnih vratih k molitvi zaklical, je tisti trenutek vse popustil in se proti Meki obrnil, kakor imajo turki navado, kadar molijo. Sveti večer pretečeniga leta pride z množico v misijonsko hišo, vidi lepo božično drevo, sliši pridigo gosp. Kirchnerja v praznično ozaljšani in sijajno osvitljeni kapeli, je pričujoč pri slovesni Božji službi in vidi Dete Jezusa v jaslicah. Od tiste noči so vidili nad njim čudno spremenjenje. Zamišljen in tuhtajoč sem ter tje hodi. Ko g. Beltrame pride, ga prosi, de bi ga seboj na Belo reko vzal, kteri mu pa reče: „Mi smo kristjanje, ki hočemo Kristusa oznanovati; ti si mohamedan, torej te ne moremo seboj jemati.“ Černak odgovori: „Ravno zato bi Vas rad spremil, ker hočem verovati, kar Vi verujete, moliti, kakor Vi molite, delati kakor Vi delate, bi rad bil iz vsiga serca kristjan kakor ste Vi, ker sim terdno prepričan, de je le edina keršanska vera prava, in jest sim mohamedansko bil le zato sprejel, ker boljši poznal nisim.“ Sklenili so, de ga hočejo podučevati, in je precej in z veseljem jel hoditi k nauku. Težko se na pamet uči, torej se pa še toliko bolj trudi; premalo mu je bilo po 2 uri na dan in je še opoldne hodil, od dela prejenjavši. Nekí dan je rekel: „Uči me kako molitev za ranjce, ker mohamedansko molitev sim opustil, in ranjki so mi na sercu.“ Naj sprejmejo od njega nauk merzli protestanti, ki toliko od ljubezni govore, za mertve jo pa tajè. — Sklepa od tega še ni v naznanilih.

Priše so nam že tudi letašnje naznanila v roke, iz kterih hočemo častitim bravcam keaj posneti. Letó osmo naznanilo zamurskiga misijona v srednji Afriki v začetku v misel jemlje žalostni stan tega misijona, kakor ga je bil poslednji letnik naznanil, in pripisuje zlasti dvema okolisnam, de se zdaj misijon zopet na terdnjih nogah znajde, temu namreè, de se je vsa misijonska zadeva bolj tesno sklenila s propagando v Rimu, in pa de je bil novi provikar v. c. g. Matvez Kirchner prišel v Evropo in na Dunaj, se osebno z Marijnim društvam za prid in blagor tega misijona dogovorit.

De bi se misijonu kvisko pomagalo, so se poprijeli misli ranjeiga provikarja Knoblerja, de naj bi se namreè kak pobožni red za misijon pridobil. Obrnili so se k redu sv. Franciška, ker so se častitljivi očetje Francišskani že poprejšnje stoletja tolikanj goreèe in stanovitne skazali s svojimi misijoni v Egiptu in na Tatarskim in si toliko zaluženje zanje pridobili, in pa ker so misijonski štacioni v zgornjim Egiptu avstrijansko-ogerske okrajine in so torej naravnst pod obrambo Njih veličanstva, našiga cesarja.

Gospod Kirchner se tedaj poda v Rim, in precej dob kardinal Barnabò-ta, vodja v propagandi, pripravljeniga vse storiti, kar koli bi misijonu v prid teknilo. Misel, de bi se franciškatški red tega misijona vdeležil, je bila vsèc

Začeli so se za to reč dogovarjati z generalam tega reda, prečast. O. Bernardinam Montefranko-tam v Rimu, kateri je to vdeleževanje svojiga reda privolil in dopustil, de naj se misijonarji iz tega reda jemljó iz gornjiga Egipta, kateri naj pa vender vedno s svojim redam v družbi ostanejo. De se ta pomoč polajša, bo general skerbel, de se število misijonarjev v gornjim Egiptu zvikiša in bodo vselej pri tem imeli prednost očetje Franciškani iz avstrijskih okrajn, kateri bi želeli tje prestavljeni biti. (Dalje nasledva.)

Nekaj od hiše sv. Deržine,

Ježusa, Marije in sv. Jožefa v Egiptu.

Dandanašnji, kakor je znano, je v Kairi v Egiptu podzemljaska cerkva, kjer je nekđaj ob begu pred Herodam sv. Deržina stanovala. Od te hišice govori tudi zveličana Katarina iz Emeriha v svojim razodenji, in pripoveduje, de so bili iz Egipta v Palestino k Jezusu prišli trije učenci, ki so bili Jezusovi prijatli in znanci v detinskih letih v Egiptu. K temu pristavi znamenito reč, de njih starši v Egiptu hišo in studence sv. deržine varujejo. Tako le govori Katarina iz Emeriha: „Tudi so bili z njim (z Jezusam) trije učenci iz Egipta prišli v Dotajm, ktere je bil Jezus tam sprejel, jim vse pretežnosti naznanivši. Enimu je bilo ime Cirin. Bili so tovarši Jezusovi v Egiptu in pri 30 letih. Njih starši so tamkej stanovanje in studence sv. Deržine kakor spominski kraj sveto varovali. Obiskali so Bettehem in Betanijo in obiskali so tudi Marijo v Dotajmu, in so prinesli pozdravila od svojih staršev.“

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. (Posloljenje.) Njih veličanstvo cesar Franc Jožef so županijskimu namestniku ljubljanskiga mesta gospodu Janezu Gutman-u zavolj goreče skerbi za ranjene vojake in druge vojniške zadeve podelili viteški križ Franc-Jožefoviga reda, ljubljansko občino so pa blagovito pohvalili.

Iz Smelednika. Ljuba Danica, ti rada poveš, kar obuduje, oživlja, podpéra kersansko življenje, kar razodeva pobožniga duha, in vse kar je v Bogú hvalevredniga in ljudém v lep izgled posnemanja; razglasi tudi slovesnost, ki so jo poslednjo nedeljo po Binkoštih v majhni podružniški cerkvi moške soseske v smeleski fari obhajali. Ta cerkev je bila nar slabeji med podružniškimi cerkvami smeleske fare, zdaj je pa postala naj lepsi, pa po velicih stroških, kateri bi bili za majhno sosesko. Moše, pretežki. Sreča nje velika je pa, de ima dva rojaka goreča domoljuba gg. A. Č. in A. V. Ta dva gospoda se usmilita cerkve svojiga rojstniga kraja in jo velita večidel na nju stroške vso popraviti in lepo ozališati. Préd revna cerkva z lesenim stropam in revnimi altarji, je dobila zdaj nov zidan obok, je v novo prekrita, zidovje vse lepo olikano in pobeljeno znotraj in zunaj, vse v gotiški šegi; dobila je tudi vse tri altarje nove, po gotiško izdelane od podobarja v Cirknici, kateri se je dobriga in hvale vredniga umetnika tudi v gotiški šegi skazal; vsakimu omikanimu gledavcu morajo ti altarji všeč biti, in posebno podobi ali pilda sv. Boštjana in sv. Martina, kupljeni v Monakovim na Parskim, v dveh stranskih altarjih ste kaj lepi. Začuditi se mora človek, ki stopi prvi krat v to tako lepo prerrojeno cerkvico, vse v gotiški šegi, zidovje in altarji, v tako prijetnim soglasji izdelano, nad velikim altarjem pa obok s plavo barvo nežno pobarvan in z množico zlatih zvezdic primerno olepšan, kar se tudi gotiškimu oboku dobro podaje. Vse je bilo tedaj v novi obleki razun zvonika, kateri bo pa gotovo tudi kmal novo obleko dobil. Naj samo omenim dalje, de so bili vsi trije altarji za ta slovesni dan, ne po kmečko ampak v omikanim duhu, lepo opravljeni in ozališani. Poslednjo nedeljo tedaj po Binkoštih so prišli visoko častiti gospod Janez Reš, kranjski dekan, omenjeno cerkev blagoslovit, sprem-

ljani od pet duhovnov. Ob deseti uri dopoldne zvonjenje in pokanje možnarjev napoveduje začetik slovesnosti. Nar popred so blagoslovili cerkev, potem vse tri altarje. Na to so Gospod dekan imeli prelep in ginljiv nagovor samí pred velikim altarjem, v katerim so omenili, kako sploh zidanje in popravljanje cerkvá in altarjev razodeva dobriga pobožniga duhá sosesčanov, opomnili so tudi, za kaj so nam cerkve potrebne, kaj nas učé, kaj zvoniki od deleč že opominjajo, kaj so altarji, kaj se v cerkvah in na altarjih godi, kaj naj kristjanje počnejo v cerkvah? Po tem so tudi vsaki altar posebej v misel vzeli. Pri velikim altarji sv. Mihaela so spomnili, de meč njegov pomeni pravico, tehtnica pa ojstro sodbo Božjo, in kaj se nam je iz tega učiti; od altarja sv. Martina so omenili njegovo delo kersanskiga usmiljenja, ko je bil polovico svojiga plajša neznanimu ubožniku podelil in se mu ponoči Kristus s tem kosam plajša ogernjen prikáže, in so spodbudovali k usmiljenju od resnično ubozih, kakor so, na primero, zdaj pogorelci Šentjurčani. Od altarja sv. Boštjana so opomnili, kaj je terpel za sv. vero pod cesarjem Dioklecjanam; so tudi budili k zadovoljnosti s svojim stanam, kér v vsakim stanam zamore človek Bogu služiti in se zveličati, in k gorečnosti za Božje česenje, in k stanovitnosti v sv. veri. V misel vzeli so visokočastiti gospod dekan tudi gospoda dobrotnika in so ji spodobno pohvalili za njuno veliko dobro delo pri tej cerkvi, kar jima je dosti stroškov prizadjalo, sta si pa tudi s tem prelép spominek v cerkvi svojiga rojstniga kraja postavila in pri Bogu veliko povračilo zagotovila. Tudi so v. č. g. smeliškiga fajmoštra in moško sosesko pohvalili za nje neutrudljivo pomoč pri vsim delu in so vse sosede opominovali k hvaležnosti, ki so jo dolžni svojima dobrotnikama, de sta delo, polno stroškov, jim prevzela, ki bi ga bili sami težko izpeljali, in gotovo ne tako lepo in omikano kakor se je doveršilo, in so priporočili, pridno moliti za velikoserčna dobrotnika. Po dokončanim nagovoru so imeli gospod dekan slovesno veliko mašo s štirimi leviti, pri kateri so pevci in pevke farne cerkve smeleske prav soglasno in prijetno peli, kar je hvale vredno za ondotniga gospoda učitelja. De je ta slovesnost dolgo, še čez poldan terpela, se samo vé, kér je bilo toliko duhovniga opravila in so po darovanji velike maše bili tudi vsi ljudje k darilu povabljeni, pri katerim so veseli denar na novi altar metali.

Po dokončani slovesnosti so se vsi gospodje nekoliko v rojstni hiši g. A. V. pomudili, nemalo sejma pokusili, in nato se vsi odpeljali v smelesko duhovsko hišo, kjer so jih domači gospod oče dobro pogostovali; šla je zdravica za zdravico po redu, posebno pa smo pili na zdravje obeh častitih gospodov dobrotnikov moške cerkve, de sta si v svojim rojstnim kraji tako lep spominek postavila, in delo doprinesla, kteriga jima bo Bog obilno povrnil, in bo od njega hvaležna moška soseska pozne leta vedila pripovedovati. Blagor tebi, moška soseska, de imaš tako verle rojake in domoljubne gospode! Bog daj veliko tako usmiljenih gospodov, posebno revnim podružniškim in farnim cerkvam v spodobno olepševanje ter v pomoč revnih fará in sosesk, in marsikatera cerkev bo v svoji revšini dobila novo spodobno obleko.

Burja.

Po vsih cerkvah kerske škofije se ravno danes prvi darovi zbirajo za „Marijaniše“ (Marianum) ali mladensnico za kersko škofijo, ktero bodo novi kerski knez in škof Valentin napravili. V prav priserčnim patirskim listu razlagajo potrebo take naprave ter duhovstvo in druge vérne k pomoči vabijo. Vsako leto se bodo v god Marijniga čistiga spočetja po vsih cerkvah darovi za Marijaniše pobirali. „Sinovi in hčere, duhovni in neduhovni, pomagajte Marijaniše vstanoviti, Bogú na čast, nam k zveličanju!“ Tako sklenejo višji pastir svoj vabilni list.

Iz Šent-Andreja, 29. listop. (Po prijateljskim dopisu.) V tukajšnji farni cerkvi se je god sv. Stanislava prav slovesno obhajal. V. č. g. O. provincial sami so pri-

digali in veliko mašo imeli. Zvečer pa so govorništiki (retoriki) doma (v sobivališu) v čast sv. Stanislavu imeli zbornišvo ali akademijo, to je, vajo v govorništvu (exercitium declamationis) v raznih jezicih, med katerimi je bil tudi greški. Po načrtu je bil obseg poklic tega svetnika v Jezusovo družbo, kako se je v mladenču med vojskovanjem uterdoval, poslednjič dozorel in je bil dosežen, nazadnje pa njegovo presvitlenje ali poveljanje. K sklepu so bili nagovori do svetnika v slovenskim, hervaškim, češkim, rusovskim, ogerskim, francoskim, laškim in latinskim jeziku. Govorniški zasuki po prologu so bili: Desiderium, narratio, apostrophe, monolog, epistola itd. —

Jest sim tukaj popolnoma srečin, popolnoma zadovoljin; vse krog mene le k temu služi, mojo zadovoljnost le še zvikševati. *) Kar psalmar pravi: Quam bonum et jucundum est, fratres habitare in unum (kako dobro in prijetno je, ako bratje skupaj prebivajo)! to se tukaj živo živo čuti, se je v bistvo spremenilo, to skuša človek dan na dan od davi do drevi. Dokler človek tukaj ni, si ne more še misliti sreče, od Boga sem poklican biti in tukaj v noviciatu živeti pod posebno brambo sv. Stanislava, noviškiga varha in tukajšnje hiše ob enim. In zares, sv. Stanislav ima velik delež pri poklicanju v jezuitski red, sej on je bil naj priserčniši častivec Marije Device, kateri se je za Bogam nar bolj zahvaliti za to srečo. Ako bi začeli tudi na Kranjskim prav prav goreče častiti sv. Stanislava, bi se pač marsikteri na njegovo prošnjo in na prošnjo njegove Matere Marije te neprecenljive sreče vdeležil.

Z Nemškiga. R. „Nov politični časnik!“ Organično napredovanje na zgodovinski podlagi bo njegovo načelo. Po domače bi se to načelo takole blezo razložilo: Ravnal bo poleg te poglavitne misli, de mora vse, tedaj tudi država in kar ona obsega posameznih delov, rasti, se povzdigovati, širiti in čverstiti poleg svojiga bistva, — svoje natore, ker vlivanje ptujih sokov v cevke zdraviga trupla njegov mozeg zjeda, in namesti košatih drevés le grintave pritlikovce rodi, kakor se ravno dandanašnji svet z rejo enacih pokvek kaj rad peča; po teoretično umišljenih pravih rast nepoznatih reči naravnuje in vejevje poleg nemogoče speljivih uzorov spoguje, s tem pa homatijo napravlja med natornim in duhovnim svetom. Temu ravnanju pa hoče novi časnik v okom priti, in organično napredovanje zagovarjati na zgodovinski podlagi. Kdor časnike in sicer druge bukve, ki med nami na svitlo prihajajo, bolj pogostama prebira, se lahko spomni, de velikrat na tisto čudno tožbo zadene, de se je namreč naš svet z zgodovino sperl; ne kakor bi njegovih djanj pravična zgodovina še poznimu človeštvu ne zglasovala — mende večidel za svarilo in strašilo, temuč ker je čisto oslepel za razne zglede minulih zgodovinskih časov, ves oglušel za njene blagovite poduke, in starim resnicam in pravicam vso veljavo overgel, zdaj pa hoče na vnovič iztuhtanih stalih stavbo zdanjiga in prihodnjiga sveta veršiti in sebe in svoje ime za veke oslaviti. Berž ko ne, se mu bo ta modrija zmedla, in njegova umetnost mu spodletela, ali utegne se reči, de ti novotarniki ne bodo prenehali od svojih namér, dokler jih v djanji ne spolnijo, in bo Gospod rekel: „Stopimo doli, in zmešajmo jim jezik“ (Gen. 11.) Ker pa nihče zmed nas ni Gospodov svetovavec in njegovih sklepov ne vemo, ne smemo pričakovaje njegove očitne razsodbe — rok križem devati in urnim delavcam morde še zidavo znašati, temuč s krepko roko, z besedo in s peresam njih kvarno početje razdevati in ovirati. To ima odmerjeno novi časnik „Gegenwart“, „ki se bo ravnal zgolj po pravih resnice in pravice v

cerkvi in državi.“ Vredoval ga bo po imenu velezuani Chowanetz, in „vso konservativno stranko, posebno pa prečastito in častito duhovšino in vse katoličane vabi, de bi ga pri izdajanji tega katoliškemu in konservativnemu pridruženjeniga časnika djansko podpirali z naročevanjem in primernim dopisovanjem.“ Davno že — prec po odstopu Chowanetzovim od Volksfreundoviga vredovanja, kterimu zavoljo raznih okolisin ni mogel tiste oblike in namere ustrojiti, ki se edino stikuje z njegovim prepričanjem, — se je govorilo od tega zdaj napovedaniga časnika, kteriga poskušnji list (Probeblatt) z obligatnim načertam ali programam se je 18. nov. razposlal in s 1. grudnam tedama začne izhajati.

„Resnoben in imeniten je čas!“ — govori nadalje v svojim načertu. „Prenaredbe!“ to geslo (glasilka) se čuje po vsm Avstrijskim, prenaredbe so potreba; to je tudi visoko vladarstvo doznalo in za njih vpeljanje so se že priprave zgotovile. Po naših mislih pa je ena sama pot odkazana za koristno razcvitanje Avstrije, bodi si kakor državne celote ali pa obstoječe iz različnih posameznih delov, namreč zgodovinska pot, z organičnim razvijanjem vsiga, kar je po stoletjih uterjeniga v narodih in stanovih, v pridruženjenih posameznih podložnikov in vsih skupaj. Kar je resnično velika pretečenost izročila, naj se primerno oblikuje, ne z izdiranjem, ampak ob natorni rasti. Ne premembe, ampak poprave so potreba! Ali zuani „duh časa“ (ga moremo le prekucijškiga imenovati) se je hotel že vajet polastiti, v prvi uri je napak spreumel značaj obljubljenih prenaredb. Konservativnih dolžnost je toraj, za oje poprijeti, in ravno zdaj je mende nastopil za to pripravni trenutek.“

Tako obeta g. Chowanetz za resnični prid in blagor Avstrije svoj list izdajati, in vošiti mu je vsestransko dober vspeh. Njegova podlaga je edino prava; ako bo zvesto nanjo zidal, bo terdno poslojje veršil, v katero se bodo radi vsi dobrovoljni Avstrijanci zatekali, in zavetja iskali zoper vedno večji splav malopridnih zjedavnih organov. Po tem načertu, se vé, bi mogli vsi časniki svojo namembo spolnovati, ali godi se ravno narobe; **) pašteni in resnično konservativni so bele vrane, in ko bi — postavim — dujnajsko časnikarjijo pred sodbo cefral, in bi jih tožil ko privilegirane prekucuhe, goljufe, zapeljivce in mnogotere skrunce, bi se pravičen sodnik enake obsoje ne mogel ubraniti. Ali ti velikomerni nepoštenoviči so si dobro zapomnili svet skerb-niga očeta, ki ga je dal svojimu sinu, namenjenimu na ptuje, rekoč: „Sinko! ako stegneš roke po ptujem blagu, ne uzmaj malo, sicer ti bodo motóz okoli vratú otvezli in zatilnik zlomili; uzmaj veliko, in med svetam boš česen veljak.“ Tako ravnajo naši časnikarji. N. pr. nar bolj razširjena Presse, ki se baha z 32.000 naročniki, brez postranske pridaje, ima za svoje geslo: „Enako pravico za vse,“ tedaj za cesarja in hlapca, za vikšiga in podložniga itd. enaka pravica, enaka oblast, pa vozi jo svet naprej in nazaj! Ako pa že v svoje geslo tako gerdobno nevarno nasproto sadi, kakšne dosledke mora iz njega motati! „Die Gleichheit Aller ist der Wahlspruch der modernen Revolution“ (**). Če pa naši listi s tolikošno prederznostjo in vspešnostjo take pogubljive nauke po Avstrijskim trosijo, gorje! kakošen bo sad? Nekoliko ga že okušamo. Dvoje mogočno vprašanje valove poganja po Avstrijskih širjavah, in sega do nar tanjših korenin našiga stanja — enakopravnost Judov s kristjani, in različne narodnosti našiga cesarstva — brez omembe tretjiga, namreč samopravniga cerkvenskiga oskerbovanja protestantov. Ako se bodo poleg vprijatiga lavdanja nepoštenih organov te imenitne vprašanja reševale, je pričakovati le razberzdana samopašnost

*) Naj skliče kdo vse sovražnik jezuitov, in jih sprašuje po njih sreči in zadovoljnosti: zanesljivo rečemo, de mu smé rusovsko cesarstvo obljubiti, ako ga kdo najde med njimi tako srečniga in zadovoljniga, kakor je ta jezuitovski novinec. Vr.

*) Z nekako težo spet v ta predal posejem, ali kaj hočemo? Če v pěti tern bude, se ne vleče iz roke. Pis.

**) V kajizici: Die Aussprüche der Protestanten in Oesterreich. S. 43. Pis.

škodljivih samolastnih — in zatiranje natorno opravičenih življejev; in spoznajmo — znamnja so po tem; ne upajmo zoper upanje. Nezapopadljiva tesnoba serca plaši, nade kali. Kakor vpricho nevarnosti ptica okoli gnjezda ferfeta, in v milih glasovih svoj strah razodevlje: konservativnost mami čudna nemirnost, in ledena merzlota nje ude prehaja *). Zatoraj mora vsak konservativni ali ohranivni podložnik naše države veselje čutiti nad enakimi časniškimi novicami, ki se postavljajo v versto pogumnih borivcov zoper prekanjeno razdjavnost, in mora ga resnična želja navdajati, de bi navadni osodi ne zapadle, sebičnosti, medlevosti in opešanju na poslednje, kakor nas straši več žalostnih prilik. „Gegenwart“ hoče v katoliškim duhu svojo nalogo zverševati, in prav, le v katolištvu je iskati prave konservativnosti. Vse, kar se zove resnica in pravica, je v njem shranjeno, zunaj njega ni mogoče, kaj stanovitniga in koristniga dognati; njegova oblast, čeravno tajena, je taka po Evropi in po vsim kersanskim svetu, de popolnoma obveljajo Kristusove besede: „kdor z menoj ne pobira, raztresa.“ Kersanstvo je pri vpeljevanji poterpežljivo, in celo marsikake slabosti ljudstev in narodov prenaša, dokler jih sčasama in polagama brez napravljanja družih honatij s svojo nebeško nepremagljivo močjo ne odpravi, zakaj: Gottes Mühlen mahlen langsam, aber sie mahlen scharf und fein; ali kadar se iz pridobljene posesti preganja in tudi prezene, toliko veči nevarnost za zapušene kraje nastopi, in toliko hitreje se blagor in sreča človeštva v tamotne brezne vali. Svet poskuša to nezdgo, ali svoje krive zateke ne spozná. Neprenehama snuje teorije svoje sreče in naprejtve, — ali plitve so in vэгaste na vse strani. Bogá se znebiti, je smešne soderge jedro. Tacih otroboveznih štrén si mende svet se nikdar ni navijal, in enaciga séganja po visinah brez podnožja, taciga zvezdoklatja in nla-kopadja se nikdar ni vidil, kakor ga sam nad seboj poskuša. Ali ker je pletenje tacih verzelastih osnov zdaj sploh v navadi, zatoraj naj se mi prizanese tiha boječa misel, de utegne tudi Chowanetzov list biti le glas vpijočiga v pušavi, kjer bo odmeval od nemih pečin in se razgubljal po neobzirnih pešenih prostorih. Poleg mnogoterih in pomenljivih znamenj se mi to dozdevlje, ki jih tukaj razodevati ni pristno, dokler se zagrinjalo bolj ne razkrije. In naposled — kdo bi si upal ugovarjati? — bo morde božja Previdnost ob času jasno pokazala, de zgodovina ni zgolj človeško delo, kakor se je unidan bralo v Wiener Zeitung.

Razgled po kersanskim svetu.

V Gracu so mil. knez in škof Otokar 19. u. m. slovesno blagoslovili novo hišo za šolske brate, ki se imenujejo tudi Mariini bratje. Šolski bratje imajo med seboj kakor nekak red, posebno obleko, skor kakor usmiljeni bratje in so izverstni redniki moške mladosti. V Graciu se zlasti pečajo za uboge dečke sirote. Ta hiša je bila zidana z milimi darovi, zlasti Nju veličanstev cesarja Ferdinanda in cesarice Marije Ane, mil. škofa, in fužinarja žl. Lilienthalskiga, ki je bil lansko leto dobil od sv. Očeta red sv. Gregorja.

V Zagrebu je umerl korar prvostoljne cerkve g. Štefan Ledinski, kateri je v svojo poroki polovico svojiga premoženja odločil usmiljenim bratom, polovico pa usmiljenim sestram v Zagrebu, in bukvarnico nadškofijski knjižnici.

Tudi djurski škof v razpisu do svojiga duhovstva velevajo molitve za sv. Očeta, in opomnijo, de ljudstvompo razpunitih okrajinah je dobro, kakor so se sami sv. Očee pred 2 letama prepricali in ga pohvalili, le nekteri za-

roteni sovražniki dihtijo, ves cerkveni in deržavni red razdreti, rimskimu stolu sv. Petra njegovo dedino poropati, potlej ga pa podreti.

V Pešti se je 6. u. m. slovesno pričela bratovšina za vedno čeeenje sv. Rešnjiga Telesa.

Kolinskiga mesta verli mestnjani so sv. Očetu poslali milovavni in vdatni list, v katerim poglavarju sv. Cerkve v spomin kličejo, de „za križem in križanim neogibljivo pride tretji dan, dan vstajenja“. — Enaki glasi se slišijo tudi z družih krajev po Nemškim, in to brez vsakiga dogovora, kar očitno kaže, de povsod eno čutilo živi za sv. Očeta.

Imenitni novokatoličan iz protestanstva, L ä m m e r, je v Bratislavu dostal sprasevanja za doktorstvo katoliškiga bogoslovstva in je na potu v Rim zavolj cerkvenozgodovinskih nauk.

Časništvo. Odkar so sv. Očee svoj glas povzdignili, kipé vse katoliške serca za njih blagor in za samostojnost rimske deržave. Od vsih strani gredó pisma v Rim, ktere naznanjajo vdanost sv. Očetu in milovanje zavoljo punta, povsod se moli za poglavarja sv. Cerkve in verne serca celo že na to mislijo, Jim še v časnih zadevah z darovi nadomestovati, kar jim puntarski roparji odnašajo. Vsako pošteno serce teži za takimi čutili: čez veliko časništvo pa se „Volksfrd.“ pritoži, de za take dogodbe in to pomenljivo katoliško gibanje še glasú nimajo, in če ga v misel vzamejo, se zgodi z zaničevanjem, in vesoljniga katolicanstva misli in prizadevanje ti potuhnjeni lažniki z besedami „ultramotan“-sko, „klerikal“-sko enostransko znamenjajo. Ti prekanjeni posvetnjaki zmiraj le na to merijo, kar je zoper poštene katolicane in sveto Cerkev, njim je vera pezdur v očesu in jih le to veseli naznanovati in podpirati, kar je katoliški Cerkvi v škodo; stopili so na luciferjevo stran in zanj se potegujejo in vojskujejo! Kaj čuda, ker imajo posvetnjaki brez vere veliko časništvo v rokah! Ako volk teleta ali jagnjeta pelje, jih bo gotovo zapeljal v svojo lastno mesnico, v gojzd in v svoj berlog.

Rimsko. Sveti Očee neprenehama dobivajo pisma sinovske vdanosti — ne le od škofov, ampak tudi od množice očitnih in osebnih pobožnih naprav; tudi katoliško lovanjsko vseučiliše jim je poslalo prelepo latinsko pismo. — Kadar časniki govore od potrebnih poprav v rimski deržavi, jim ni treba dosti verjeti. Poslednjo dobo se je zbral kardinalsk odbor, ki bo postave pregledal in vverstil v nov deržavni zakonik, in precej je bilo od francoske strani pritaknjeno, de se pravniške zadeve popravljajo. To so papež Pij IX. že davno mislili, in ne izvira iz francoskiga pritiskanja. Pravniške zadeve pa so v Rimu boljši kot v Parizu, naj lažnjivi prekucuhi vpijejo, kolikor jim je drago. Tudi davkovske reči so bile na Rimskim do naj poslednje dobe v tako dobrim stanu, de le samo na Napolitanskim tako, desiravno je bil poprejšnji punt dolg zapustil; ljudstvo ni bilo z davki stiskano, in vender so prihodki izdajkam enaki prihajali. Zaupnost rimske deržave je veči kakor družih evropejskih deržav, ktere tudi punt v Romanji ni mogel omajati. To poterjujejo penezničarji kakor Rotsild, Mires itd., akoravno so judje. Milovanja vredno pa je, de sedanji punt tudi davčnim zadevam novo rano vekuje. Tako je temu po dopisu iz Rima v „Volksfreund-u“ in po družih neoverzljivih virih; vender imajo nadležni popravlaci in lažnjivi pisarči toliko v Rimu popravljati in pometati! De bi le pred svojo hišo poprej pometli!

Iz Rima se sliši, de bodo sv. Očee v kratkim na svitlo dali lastnogibno pisanje (Motuproprio), in bodo naznanili namenjene spremene v svoji deržavi, s pristavkam, de to je poslednje, kar zamorejo brez prestopa svojih zavez dovoliti, in de za te prostosti in dovoljenja se cesar zaveže, odpadne okrajine ali s pregovorom ali pa tudi z mečem k podložnosti pripraviti. Se bo vidilo, kaj in koliko bo iz tega. — Viditi je, se bere dalje v Kat. Bl., de so se za-

*) Take občutljive razodevlje mičen in ginljiv sostavek v dramaticni obleki v Katholische Blätter aus Linz, v katerim se pogovarjajo rabi Statius (Deržava), njegova žena Conscientia (vest), njuni Sinovi: Novilis, Agrikola, Justus (plemenitaš ali mestnjani, knez in pravica) in pa — gole stene vmes.

deve med sv. stolam in pariško vlado zboljšale. Gotovo je, de so sv. Oče nekaj mirniši in jasniši kot navadno.

Domače duhorne vaje, svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Očiševanje od odpustljivih grehov.

Sv. Pavel loči tri verste odpustljivih grehov. Nekatere primérja z dervi, druge s senam, zopet druge sternišem (1 Kor. 3. 12), potem namreč kakor je večí ali manjši njih hudobija, in jih bo oginj v vicah delj ali manj časa žgal in čistil. Nekteri taki grehi se namreč delajo iz prederznosti, drugi iz navade, drugi iz naglosti. Premislimo nekoliko te ločine.

1. Kdor malo prezira, sčasama pogine, pravi modri Sirah (19. 1). Malo prezirati, na majhno ne porajati, pomeni tukaj, vedama, radovoljno in kakor norčevaje tisto storiti ali delati, kar je Bogú zoperno. Taki grehi niso nikoli majhna reč, ker oni nasprotvajo spoštovanju, kteriga smo dolžni poveljem tolikigava veličastva. Taki grehi so velikrat dvomljivi (če so veliki ali majhni), ker se od smertnih grehov ločijo le v tem, de njih tvarina ni velika, de ni to velika reč, v kteri se greši. V tem se pa lahko mera prestopi, in nar večí prederznost je, se mejam smertne hudobije bližati. Taki grehi obilnost gnade Božje zadržujejo; podirajo dvojni zid naše duše, namreč: strah in sramozljivost; poželjivosti živost dajejo; serce napadam sveta in satana nastavljajo; tenko vest skerhajo; — in se torej lahko v smertne grehe spremené. Doklej se bo človek smerti branil, kteri nalaš bolezní íše? (P. Fr. Neumayr. Idee. d. oecet. Theol.) — Zveličana Margareta iz Alakoka je imela prav posebno veliko ljubezen do duš v vicah, torej je bila dosegla tudi to posebno gnado, de je večkrat v duhu vidila, kakó in kaj terpé duše v vicah. Nekdaj po noči je vidila eno svojih ranjeih duhovnih tovaršic v prestrašnim stanu v vicah, v trojnih prehudih mukah zavolj trojnih grehov, namreč za lenobo v spolnovanji redovnih postav, za goderjanje zoper postave višjih, in za govorjenje zoper bližnjiga. Terpeča je zdihovala: „Margareta! moli, moli za me; daraj Bogú svoje terpljenje — sklenjeno s Kristusovim terpljenjem; daj mi vse dobro, kar boš storila do perviga petka mesca majnika, in takrat pojdi za me k sv. Obhajilu. Premilostna dobrotnica duš v vicah ji je to dopolnila in duša je dosegla ohlaj in tolažilo. Ti pa se iz tega uči, kristjan, kako skerbno se ti je varovati tudi odpustljivih grehov. (Dal. sl.)

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

Iz več krajev se bere, de dobri katoliški listi zbirajo darove za Njih Svetost papeža Pija IX., nekaj ker verno katoliško ljudstvo s tem prav posebno svojo ljubezen in vdanost do preljubiga Očeta vsiga katoličanstva razodeva, nekaj pa, ker utegne Njih deržava po odterganih puntarskih okrajinah res v velike zaderge priti in bodo pomoči potrebni. Tudi nas so enake želje mikale, ko smo vidili v „Volksfreundu,“ kako ljudje iz naj višjih in naj nižjih stanov svoj dar pokladajo na altar Kristusoviga namestnika: toliko boljši pa nam dé, de so častitljivi bravei sami začeli — brez vsaciga spodbudka ali vabila. Torej veseli zaznamujemo danes perve darove za sv. Očeta, Bog jim daj dober ték! Pervi nam je prišel v roke z naslednjim spremljevcem:

„Ravno je leto, kar imam rumenjak, ki le mertev v predalu zapert leži. Mislim si: „Čimu tu noter tičiš? Nikakoršniga dobička ne daš in tako mertvo počivaš, po moji smerti bi se pa morebiti kdo spotaknil nad teboj, ker pravijo, de rumena farba ni dobra za oči. Na dan pojdi, de kej vidiš in tudi kej storiš! Pojdi v Rim! Tam boš marsikaj vidil in slišal, kako se našimu sv. Očetu godí; Njemu pomagaj, kar moreš! Pa med potjo kliči še druge

brate, ker sam boš tam malo opravil; kliči pa glasno, gotovo je še kje tebi enak in tebi enako ali še huje zapert, ki že, kdo vé, od kdaj plesnuje v predalu, de bi ga pred ali poznej kdo prav ogoljfal? Kliči, naj taki in tako zaperti reveži se kako izmuzajo iz ječe, — morebiti kteri že komaj čaka — in zedinjeni v Rim na pomoč hitite! Po veseli zmagi pa nam nazaj Očetov žegen pošljite!“ — „V čast Matere Božje čistiga spočetja“ ameríkanski cekin za 20 tolarjev.

Ko naš ljubi Oče Pij IX. terpé, tudi nas boli in z Njimi terpimo: 4 tolarčke, t. j. 4 gold. st. d v srebr.

Kdor bije na skalo sv. Petra, si bo sam sebi razbil glavo: 1 tolar, t. j. 2 gold. st. d.

Ljubljansk študent: Vivat sequens! 35 kr.

Otrok, ki sam nič nima, pa sv. Očeta ljubi, dvajsetico, t. j. 35 kr. Nosí kriz za mano 1 gold.

Filius Patris 13 gold. n. d. J. S. 3 gold. n. d.

Vprašanje.

Kako bomo dobro po slovensko zaznamjevali besede: Sacramentalia, segnen, weihen, consecreren? Znano je namreč, de Sacramentalia so ali „Segnungen,“ kadar se nad kako reč ali osebo Božja pomoč ter blagoslov kliče; ali pa „Weihungen,“ kadar se reč ali oseba iz posvetne rabe izloči in se edino v Božjo službo, v Božjo čast posveti. Ako za posleduje vzamemo besedo posvetiti, posvečevanje, ki bi bila primerna, pa podlej pogrešamo besede za Consecratio, za kar se posvetiti, posvečevati in posvečevanje, posvečba ali posvetba še bolj prileže. Ako je kdo to reč že kaj prevdarjal in vé kaj dobriga svetovati, prosimo, de bi blagovodil, vredništvu Zg. Danice svojo misel naznaniti, de se zaznamki za ta znameniti oddelik kersanskiga nauka terdno vstanovijo, in zanesljivo bo braveam vstreženo, ako jim čez kaj časa ali Danica ali pa posebne bukvice ta težavni in mični nauk razložen podajo.

Duhorske zaderge.

V ljubljanski škofii. Šmarska fara je po odpovedi v. č. g. fajmoštra in dekana Janeza Pristov-a spraznjena in 23. u. m. razpisana. Prošnje za njo se ravna do vis. c. k. davčniga vodstva v Gradcu. Prihodnji šmarski fajmošter bo svojimu prednjiku po 300 gld. na leto plačeval.

V lavantinski škofii. Čast. g. Franc Juvančič, duhovni svetovavec in fajmešter v Vojniku, je izvoljen dekan in fajmešter pri Novi cerkvi; — č. g. Franc Cimerman, namestnik v Vojniku, — in č. g. Franc Lavrenčič, namestnik v slovenski predmestni fari v Mariboru. — Prestavljeni so č. gg. kaplani: Anton Šibav v Novo cerkev, — Jakob Bohinc v Doberno, — Janez Zorko v Šmartin pri Slovenjim gradu, — Franc Arnuž v Pišeče, — Janez Ferenc (iz sekovske škofije) v Slivnico, — Jožef Zadravec (iz sekovske škofije) v Šent-Janz na Ptujskim polji, — Anton Druzovič v slovensko predmestno farno v Mariboru, — Karl Belevil iz slov. predmestne fare k stoljni cerkvi v Mariboru. — Gosp. Anton Meznerič, bivši v začasnim počitku, je postavljen kaplan pri sv. Križu poleg Lutemberga.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. B.: Prav, prav; bo pa po Božiču zopet proti Ljubljani pihnila. — G. — d —: Kosmata kapa! to je pa že preveč. Bomo na pošti pozvedili. — G. V. v Šm.: jih ni tamkej; ako se staknejo, bodo prikobacali.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon:

G. L. St. 2 gld. n. d. — Iz št. Lamprehta 5. gld. n. d.

V a b i t e v

k naročevanju

na

ZGODNJO DANICO.

Dobro vemo, de jih dosti želi, naj bi naš cerkveni list zopet na teden izhajal, kakor poprej, vendar zdaj nam okolisine tega še ne dopuščajo, zlasti to, ker bi se mogla Danica potem precej zlo podražiti. Tedaj ostanimo pri tem, de bo Zgodnja Danica vsaki drugi četrtek izhajala, kakor dozdaj.

Prizadevala si bo Danica, kolikor bo le moč, vstreči vsim preblagim bravcam, še bolj pa, jim koristiti, ker to mora biti njen prvi namen.

Teško uterpimo čas, ki ga obračamo v ta, edini cerkveni list na Krajskim, de nam ne zaspi; torej pa tudi priljudno prosimo vse, kateri Danico in njen namen ljubijo, naj blagovolijo jo podperati in razširjati. Trud se oslajšuje, ako si je človek svést, de delo v dim ne gre.

Od ene strani se je slišal glas, naj bi se Danica bolj za proste bravce vménila in se tvarina v ta namen bolj tesno določila, in de je pripravljenih več gorečih gospodov v ta namen delati in pisariti. Akoravno se tvarina za časnik pretesno ne more vpreči, kakor na pr. za bukve, ker potem bi se moglo marsikaj dobriga odvreci, in bi list tudi na mikavnosti terpel, bomo vendar tudi temu vošilu prav radi po mogočnosti postregli: blagoserčni gospodje naj le pridno pišejo, sej obseg Danicin se zlasti potem ravná, kakoršni dopisi ji dohajajo. Zavolj tega bi bilo pa tudi želeti naj bi se naš list res med ljudstvom zmiraj bolj razširjal, de dobro zerno več zemlje najde. Zanesljivo bi ne bil zaveržen ne trud ne denar, ako bi hotli prečastiti gg. duhovni poskerbeti, de bi v vsaki duhovni bil vsaj en list tudi za ljudstvo, naj bi scasama priprosti Slovenci Danico še bolj spoznali kakor dosihmal, ker več zgledov imamo, de taki, ko jo začnejo brati, je potlej skorej ne morejo več pogrešati. S koliko večí gorečnostjo bodo potem tudi gospodje sami zasledovali krive misli, vraže, gerde in škodljive laži, potuhnjene kovarstva, zapeljivosti itd., ki jih hudovoljni jeziki med ljudstvo trosijo, in jih bodo z drugimi spisi vred Danici pošiljali, vedoč, de njih trud brez sadu ne bo.

Temu občno koristnemu namenu pa ne bo čisto nič kazil, temuč ga bo še le prav vgodno pospeševal sem ter tje kak spis, ki nekoliko višej sega in bolj olikanim bravcam vikši zapopadke ali uméne bistri in sedanji mračni stan pojasnuje, zraven tega pa tudi razodeva visoko zmožnost naše ljube Slovešine, in kaže kako lahko in gladko, pa tudi nekaj bolj olikanim bravcam uméno se da od sleherne tvarine po slovensko govoriti. Posvetne učenosti dalje segajo in se mnogotero razcvétajo: tudi za vérsko in duhovno plan si moramo Slovešino čezdalje bolj pripravljati. Ravno enaki spisi pa k temu pot gladijo, zlasti ker besede in zaznamke prirezujejo, bravcam koristne misli zbudujejo in blage čutila poživljujejo.

K delu! tedaj na duhovno, pravno in vérsko polje, Vi bistri, zmožni, blagoserčni gospodje, tudi neduhovskiga stanú! Na delo! ne rečemo le kar za Danico, ampak sploh za sveto, za Božjo reč. Drugod so ljudje, tukaj je Bog plačevavec.

K sklepu bodi izrečena prav serčna hvala vsim blagim pisavcam, razširjavcam in bravcam našiga cerkveniga lista! Ravno tako priserčna prošnja in priporočilo pa tudi za nadaljno delo in pomoč!

Zgodnja Danica veljá:

Za celo leto po pošti	2 gold. 70 kr. n. dn.
Za pol leta po pošti	1 „ 35 „ n. dn.
Za celo leto v tiskarnici	2 „ 12 „ n. dn.
Za pol leta v tiskarnici	1 „ 6 „ n. dn.
Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača	— „ 20 „ n. dn.
Ako je treba napis med letam prenařevati	— „ 15 „ n. dn.

Opomba. Odpravnistvo želi, de bi stari naročniki z naročnino poslali natisnjeni napisni listič, na katerim naj se tudi popravi, ako je v napisu kaka skaza.

Zdaj pa urno, naročnina!!! de ne pride zapoznina!

Luka Jeran.

vrednik.

Jožef Blaznik,

založnik.